

Conferentie genderdysforie en werk - Roosendaal (NL) 13 mei 2006

In een notendop.

Paul Vennix (NISSO) vroeg van oktober '05 tot april '06 via het internet transgendere personen naar hun ervaringen op vlak van werk. Misschien nam u wel zelf deel en bent u benieuwd naar de resultaten. Dat waren/zijn wij ook. We trokken daarom op 13 mei '06 naar Roosendaal waar op initiatief van de mannengroep van Humanitas, een conferentie rond genderdysforie en werk werd georganiseerd.

Er waren 4 verschillende gastsprekers. Als eerste kwam Paul Vennix aan de beurt. Die lichtte de voorlopige eerste bevindingen van het onderzoek toe. Paul gaf aan dat de resultaten van het onderzoek vooral als indicatief dienen worden gezien, veeleer dan conclusief.

Er namen in totaal zo'n 700 mensen deel aan de bevraging. De grootste groep bestond uit transseksuele/transgendere vrouwen (vrouwelijke genderidentiteit) Slechts een 100-tal mannen (mannelijke genderidentiteit) vond de weg naar de vragenlijst. Van het totaal van 700 deelnemers waren er zo'n 150 afkomstig uit Vlaanderen. Iets meer dan 1 op 5 dus.

De deelnemers worden dan wel benoemd als transgenders, niet allen vallen onder dezelfde categorie. Er namen zowel mensen aan deel die een volledige lichamelijke transitie achter de rug hadden, mensen die bezig waren met een gehele of gedeeltelijke transitie, transgenders die zich ooit al hadden aangemeld voor behandeling, alsook mensen die aan travestie doen en niet meteen een verlangen hebben naar welke behandeling dan ook, of waar de travestie zich beperkt tot het privé-leven.

Opvallend was dat de meeste deelnemers werk hadden. Wat niet betekent dat er geen werkloze transgendere mensen zijn, wel dat ze dus wellicht niet echt werden bereikt.

Rode draad doorheen de resultaten lijkt het feit dat de meesten vinden dat hun transgenderachtergrond een zogenaamde 'carrièrebarrière' is. Bovendien zijn velen niet geneigd om hun genderissues kenbaar te maken. Ze doen dit uit angst voor negatieve reacties. Dit komt wellicht omdat men merkt dat zij die zich wel geout hebben (gehele of gedeeltelijke behandeling), aangeven veel negatieve reacties (flauwe grappen, geroddel, plagen, pesten, uitsluiten, ontslag) te ondervinden. Maar liefst 3 op de 4

geven dit aan. Ter vergelijking: van de homoseksuele mannen die zich in hun werkomgeving outten, zou 'slechts' 1 op 4 te maken krijgen met

negatieve attitudes van collega's. Drie op de vier transgenderen mensen die negatief gedrag van werkcollega's ondervinden, wijten dit aan hun transgender-zijn.

Er blijkt wel een verschil te zijn tussen de attitudes van mannelijke en vrouwelijke collega's tegenover transgenderen mensen. De meesten ervaren hun vrouwelijke collega's als stukken begrijpender en positiever dan hun mannelijke collega's.

Er lijkt zelfs een verschil tussen ervaringen in Nederland en Vlaanderen. Zo lijkt uit een eerste interpretatie van de gegevens dat de reeds genoemde aspecten in Vlaanderen, nog meer spelen dan in Nederland. Zo zou er in Vlaanderen een nog grotere angst bestaan voor negatieve attitudes van collega's. Vlaamse transgenderen blijken bovendien minder tevreden met hun werктаak, vertonen sneller burn-out symptomen, kunnen op minder sociale steun rekenen en hebben een lager zelfbeeld dan de transgenderen Noorderburen.

De definitieve resultaten van dit onderzoek vragen nog een hoop verwerking. In de loop van volgend jaar worden alle bevindingen van dit interessante onderzoek op een studiedag wereldkundig gemaakt.

Na Paul Vennix kwamen 2 vertegenwoordigers van het Nederlandse UWV aan het woord. UWV staat voor de 'Uitvoerende Werknemers Verzekering'. Dit is een overheidsdienst die er alles aan doet om mensen (weer) aan het werk te helpen. Via allerlei tewerkstellingsmaatregelen probeert men mensen te reintegreren op de arbeidsmarkt. Bovendien is het UWV ook verantwoordelijk voor uitkeringen bij werkloosheid en ziekte.

Er kwam een toelichting over de verschillende situaties waarin transgenderen mensen kunnen terecht komen, wanneer ze zich omwille van een transitie moeten reintegreren op de arbeidsmarkt. Al snel kwamen vragen en opmerkingen uit het publiek. Opvallendste klacht die voor velen herkenbaar was, was het feit dat er bij reintegratie te weinig sprake is van heroriëntatie. Er wordt met andere woorden te weinig rekening gehouden met wat mensen zelf willen. Vaak namelijk willen transgenderen mensen een andere job die meer past bij hun gewijzigde genderrol (van magazijnbediende naar bloemschikster bijv.).

Derde in de rij was Sally Mens. Sally is vakbondsafgevaardigde voor de FNV, de Federatie van Nederlandse Vakbewegingen. Een overkoepelende vakbondsorganisatie dus. Sally startte vanuit eigen ervaring binnen de vakbond een werking op voor transgenderen mensen. Het betreft hier een vrijwillig engagement. Vanuit de vakbeweging lijkt er namelijk weinig interesse om veel te investeren in ondersteuningsmogelijkheden voor deze doelgroep. Ze laten Sally dus maar doen. Toch wordt binnenkort een

gedeelte van de website van FNV, gewijd aan transgender:
<http://sites.abvakabofnv.nl/transgender>

Dat er wel nood is aan specifieke begeleiding voor transgender werknemers, bleek uit haar verhaal. Sally vertelde over haar ervaring in het helpen en begeleiden van mensen die ontslagen werden op het werk, of ontslagen dreigden te worden. Vooral dit laatste lijkt een probleem: velen zien hun ontslag niet aankomen of kunnen dit moeilijk inschatten.

De brochure "Mijn collega is transseksueel. Verandert er nu veel?" voor werkgevers en collega's, een initiatief van FNV en Abvakabo is nog steeds te vinden op:

<http://www.lkgtent.nl/show.php3?pag=http://www.lkgtent.nl/lkgtent/brochures/brochures3.html>

Afsluitend werd door Jeanine Trip het reïntegratieproject 'Assepoester' voorgesteld. In Nederland heb je een zogenaamde IRO's ofte een Individuele Reïntegratie Overeenkomst. Het komt er op neer dat bijv. het UWV je opnieuw aan werk helpt. Dit soort contracten kan echter ook worden afgesloten met privé-integratiebureau's. Assepoester wil een project zijn dat zich specifiek richt op transgender mensen die zich opnieuw willen integreren op de arbeidsmarkt. Via persoonlijke begeleiding, training en vorming wordt dit bereikt.

Een overheidssubsidie voor dit privé-project werd echter geweigerd. Alternatief werd daarom besloten om verspreid over het land succesvolle transgender mensen te vinden die zich bereid verklaren om anderen lokaal te helpen in hun reïntegratie op de arbeidsmarkt. Een interessante denkpiste waar we in de toekomst wellicht meer zullen over horen.

Koen Taillieu

Brochure ['transseksualiteit op school of werk'](#) te vinden op deze website.